

HE 48/2023 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain 6 ja 29 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annettua lakia. Esitysehdotuksessa säädettäisiin tukijärjestelmän päättymiseen liittyvästä siirtymävaiheesta. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti varmistaa, että aiemmin myönnettyihin tukiin liittyvät maksatukset jatkuisivat. Samoin tavoitteena on tuensaajia koskevan metsityselvoituksen jatkuminen siirtymävaiheen ajan. Lakia muutettaisiin niin, että määräaikaisen, vuoden 2023 loppuun saakka voimassa olevan lain voimassaoloa jatkettaisiin vuoden 2038 loppuun saakka. Metsitystukea voisi kuitenkin hakea vain vuoden 2023 loppuun saakka ja tukea voitaisiin myöntää vain kesäkuun 2024 loppuun saakka.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 31.12.2023.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Metsitystukijärjestelmä ja lainsäädäntö	4
2.2 EU:n valtiontuen oikeusperusta	5
3 Tavoitteet	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	8
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	10
6 Lausuntopalaute.....	11
7 Lakia alemman asteinen sääntely	12
8 Voimaantulo	12
9 Suhde talousarvioesitykseen.....	12
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	12
LAKIEHDOTUS	14
Laki metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain 6 ja 29 §:n muuttamisesta..	14
LIITE	16
RINNAKKAISTEKSTI.....	16
Laki metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain 6 ja 29 §:n muuttamisesta..	16

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Laki metsityksen määräaikaisesta tukemisesta (1114/2020, jäljempänä metsitystukilaki) tuli voimaan 1.1.2021 ja on voimassa 31.12.2023 saakka. Laissa säädetään harkinnanvaraisesta tuesta, jonka avulla voidaan metsittää niin sanottuja joutoalueita. Metsitystuki on myönnetty Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EY) N:o 1407/2013 (jäljempänä yleinen de minimis -asetus) mukaisena vähämerkityksisenä tukena. Lain voimassaolon määräaikaisuuden syynä on voimassaolevan yleisen de minimis -asetuksen soveltamisajan päätyminen vuoden 2023 lopussa.

Metsitystukijärjestelmän jatkamista koskeva tarkastelu sisältyy Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) toimenpide-esityksiin. Valtioneuvosto hyväksyi ilmastosuunnitelman 8.7.2022 ja antoi sen eduskunnalle selontekona (VNS 7/2022 vp). Maa- ja metsätalousministeriö asetti 7.2.2023 työryhmän valmistelemaan metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lainsäädännön uudistamista (MMM010:00/2023). Työryhmän tehtävänä oli selvittää ja arvioida voimassa olevan metsitystukijärjestelmän toimivuutta, tukijärjestelmän jatkoa vuoden 2024 alusta lähtien ja mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita. Työryhmä laati muistion (VN/1228/2023), jossa kuvataan nykyisen metsitystukisääntelyn keskeiset muutostarpeet. Työryhmän toimikausi päättyi 31.5.2023. Työryhmä esitti tukijärjestelmän jatkamista niin, että metsitystuki myönnettäisiin jatkossa tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetussa komission asetuksessa (EU) 2022/2472 (jäljempänä maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus) tarkoitettuna tukena. Samoin työryhmä esitti lakia muutettavaksi muun muassa niin, että vesoitunut entinen maatalousmaa voitaisiin tietyin edellytyksin jatkossa katsoa tukikelpoiseksi alueeksi.

Työryhmytön tukena oli Suomen metsäkeskuksen vuoden 2022 lopussa toteuttaman metsitystukea koskeneen valtakunnallisen kyselyn tulokset. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö järjesti 5.5.2023 yhteistyössä Tapio Oy:n kanssa sidosryhmille kuulemistilaisuuden metsitystukilain uudistamisesta.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma julkaistiin 20.6.2023. Hallitusohjelman liitteen B mukaan ”Luovutaan joutoalueiden metsitykseen myönnettävästä tuesta (hoitopalkkiot jatkuvat aiemmin tehdyissä metsityksissä vuoteen 2033)” (liite B, s. 230). Metsitystukijärjestelmän päättymisen siirtymävaihetta koskeva hallituksen esitys on valmisteltu kesällä 2023 virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Koska metsitystukilain voimassaolo päättyy 31.12.2023, olisi lain jatkoa koskeva esitys annettava budjettilakina eduskunnalle syksyllä 2023. Tämän johdosta esityksen lausuntokierrokselle on jäänyt vain rajallisesti aikaa.

Hallituksen esityksen luonnos oli lausunnoilla 11.8–1.9.2023. Maa- ja metsätalousministeriö pyysi lausuntoja 46 taholta. Lausuntoja annettiin yhteensä 15.

Tämän esityksen valmisteluasiakirjat ovat valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM028:00/2023> tunnuksella MMM028:00/2023.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Metsitystukijärjestelmä ja lainsäädäntö

Voimassa oleva lainsäädäntö joutoalueiden metsittämisen määräaikaiseksi tukemiseksi tuli voimaan vuoden 2021 alussa. Tukijärjestelmä valmisteltiin osana maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuutta, jonka tavoitteena on vahvistaa hiilinieluja, ylläpitää hiilivarastoja ja vähentää maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöjä sekä edistää sopeutumista ilmastonmuutokseen. Metsitystukijärjestelmän tavoitteena on Suomen metsäpinta-alan lisääminen ja siten hiilinielujen vahvistaminen luonnon monimuotoisuutta heikentämättä. Tukijärjestelmässä joutoalueella tarkoitetaan esimerkiksi maatalouskäytön ulkopuolelle jääneitä peltolohkoja ja turvetuotannosta poistuneita alueita.

Voimassa olevan metsitystukilain nojalla tukea voidaan myöntää joutoalueiden metsittämiseen. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että alue on metsänkasvatukseen sopiva (6 §:n 1 momentin 1 kohta), se on yksityisessä omistuksessa (4 §) eikä metsityksen toimenpiteitä ole aloitettu ennen hyväksyttyä tukipäätöstä (6 §:n 1 momentin 6 kohta). Lain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan metsitettävän alueen tulee olla yhtenäinen ja vähintään 0,5 hehtaarin suuruinen sekä keskimäärin vähintään 20 metriä leveä. Lisäksi tukijärjestelmässä on varmistettu, että ympäristö- ja luontoarvoiltaan merkittäviä alueita, kuten luonnon monimuotoisuuden tai maiseman kannalta arvokkaita alueita ei metsitetä. Aktiivisessa viljelykäytössä olevia peltoja ei ole tarkoitus metsittää, joten tuen ehtona on ollut, että peltoalalle ei ole haettu maatalouden tukia vuoden 2019 jälkeen. Tietyin edellytyksin pienialaisten heikkotuottoisten peltujen metsitys on kuitenkin ollut tukielpoista jo voimassaolevassa tukijärjestelmässä.

Voimassa olevan lain mukainen tuki myönnetään lain 2 §:n 2 momentin mukaisesti vähämerkityksisenä tukena eli niin sanottuna de minimis -tukena. Tuki muodostuu kiinteästä kustannuskorvauksesta ja hoitopalkkiosta. Hoitopalkkio maksetaan toisena ja kahdeksantena vuotena metsittämisen jälkeen, mistä säädetään lain 16 §:ssä. Lain 8 §:ssä säädetään metsityselvoitteesta, mikä tarkoittaa, että tuensaaja sitoutuu huolehtimaan metsitetyn alueen taimikkovaiheen hoidosta ja säilyttämään alueen metsämaana. Metsityselvoite kestää kymmenen vuotta.

Metsitystukilain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus metsityksen määräaikaisesta tukemisesta (103/2021), missä säädetään muun muassa taimi- ja siemenmääristä sekä kustannuskorvauksen ja hoitopalkkion määrästä. Lain nojalla on myös annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus metsitystuen toteutumisilmoituksen sisältövaatimuksista ja metsitystuen maksamiseen liittyvästä menettelystä (277/2021). Samoin metsitystukilain sääntelyä on tarkennettu maa- ja metsätalousministeriön asetuksella metsitystuen hakemuksessa esitettävistä tiedoista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä (113/2021). Myös Suomen metsäkeskuksen ja Ruokaviraston valvonta- ja tarkastustoiminnasta annetaan vuosittain oma asetuksensa.

Voimassa olevan tukijärjestelmän aikana, elokuun alkuun mennessä 2023 ulottuvalla ajanjaksolla, on hyväksyttyjä tukipäätöksiä tehty yhteensä 5 274 hehtaarin pinta-alalle. Hyväksytyistä hakemuksista kivennäismaalle on kohdistunut 1 588 hehtaaria ja turvemaille yhteensä 3 685 hehtaaria. Turvemaapohjaisista metsitetyistä alueista suurin osuus, yhteensä 3 062 hehtaaria, on turvetuotannosta poistuneita alueita.

Hyväksytyjen päätösten perusteella metsityspinta-alat ovat merkittävimmät Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon maakunnissa. Vähäisintä metsitystuen hakeminen on ollut

Uudenmaan ja Kymenlaakson maakunnissa. Haetun keskimääräisen metsitettävän alueen pinta-ala on ollut 2,1 hehtaaria ja yksittäisen hakemukseen sisältyneen kuvion pinta-ala 1,4 hehtaaria.

Tarkasteltaessa elokuun alkuun 2023 mennessä saapuneita tukihakemuksia, on noin 40 prosenttia hakemuksista hylätty ja noin 60 prosenttia hyväksytty kokonaan tai osittain. Osittain hyväksyminen voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tukihakemuksen pinta-alasta on hyväksytty osa, mutta jokin osa on rajattu ulos tuen piiristä. Hakemusten hylkäämiseen on ollut useita syitä, joista merkittävimmät liittyvät siihen, että alue on ollut jo luontaisesti metsittynyt sekä siihen, että ELY-keskus on antanut kielteisen lausunnon. ELY-keskusten antamien kielteisten lausuntojen yleisimmät syyt ovat olleet alueelle haetut maataloustuet tai kaava- ja maisemarajoitteet. Alueen luontaiseen metsittymiseen liittyvä hylkääminen on liittynyt tilanteisiin, jossa metsitettävä alue on vesoittunut siten, että se on täyttänyt nykyisen lain metsämaan määritelmän, vaikka se ei muodostakaan puulajeiltaan tai tiheydeltään tyydyttävää taimikkoa.

2.2 EU:n valtiontuen oikeusperusta

Valtiontuella tarkoitetaan EU-oikeudessa etuutta valtion varoista, mikä kohdistuu taloudelliseen toimintaan. Metsitystuki on metsätalouden tuki, joka myönnetään avustuksena valtion varoista, joten se on valtiontukea. Valtiontuella täytyy EU-oikeuden näkökulmasta olla oikeusperusta.

Voimassa olevan metsitystukilain mukainen tuki on EU:n valtiontukisääntelyn näkökulmasta myönnetty vähämerkityksisenä tukena eli niin sanottuna de minimis –tukena, mistä säädetään lain 2 §:n 2 momentissa. Vähämerkityksisen tuen myöntäminen perustuu komission 18.12.2013 antamaan yleiseen de minimis -asetukseen. Yleisen de minimis –asetuksen alkuperäinen soveltamisaika päättyi 31.12.2020. Komissio jatkoi 2.7.2020 tekemällään päätöksellä asetuksen soveltamisaikaa 31.12.2023 saakka. Asetuksen soveltamisajan päättymisestä johtuen myös kansallisen metsitystukilain voimassaolo säädettiin päättymään vuoden 2023 lopussa.

Vähämerkityksisen tuen myöntämisen edellytyksenä on, että yhdelle yritykselle myönnetyn vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa ylittää 200 000 euroa minkään kolmen verovuoden jakson aikana. Tämän varmistamiseksi tuen myöntäjän on pyydettävä tuen hakijalta selvitys kaikista vähämerkityksisistä tuista mainitun jakson aikana. Tuen kokonaismäärää tarkasteltaessa on huomioitava kaikki tuenhakijan eri tukiviranomaisilta saama vähämerkityksinen tuki. Yleisen de minimis –asetuksen mukaista tukea ei tarvitse ilmoittaa komissiolle, kunhan tuen osalta noudatetaan kaikkia asianomaista tukimuotoa koskevia vaatimuksia.

EU:n valtiontukilainsäädäntöä uudistetaan parhaillaan. Myös vähämerkityksistä tukea koskevaa valtiontukisääntelyä ollaan uudistamassa. Komissio antoi 15.11.2022 ehdotuksen asetukseksi yleisen de minimis -asetuksen muuttamisesta. Merkittävänä muutoksena asetusluonnoksessa komissio ehdottaa korotettavaksi jäsenvaltiossa yhdelle yritykselle kolmen verovuoden aikana myönnettävän vähämerkityksisen tuen enimmäismäärä 275 000 euroon nykyisestä 200 000 eurosta. Tämä korotus kuvastaa komission mukaan yleisen de minimis -asetuksen voimaantumisen jälkeen tapahtunutta inflaatiokehitystä ja todennäköistä arvioitua kehitystä de minimis -asetuksen voimassaoloaikana vuoden 2030 loppuun asti (U 95/2022 vp). Vähämerkityksistä eli niin sanottua de minimis -tukea ei tarvitse ilmoittaa komissiolle, kunhan tuen osalta noudatetaan kaikkia asianomaista tukimuotoa koskevia vaatimuksia.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on selkeyttää metsitystukijärjestelmän päättymiseen liittyvää siirtymävaiheen sääntelyä. Hallitusohjelman mukaisesti tukijärjestelmästä luovuttaisiin niin, että samalla varmistettaisiin vuosina 2021–2023 metsitystukilain nojalla tehtyjen tukipäätösten maksatusten jatkuminen. Voimassa olevan lain mukaan metsitystukea voi hakea vuoden 2023 loppuun saakka eikä tukijärjestelmälle ehdoteta esityksessä jatkoa. Tällä tavoitellaan valtionalouden säästöjä. Lisäksi tarkoituksena on, että lain nojalla myönnettyjä tukia koskevat velvoitteet, erityisesti metsitetyille aloille toisena ja kahdeksantena vuotena maksettavien hoitopalkkioiden maksatukset sekä tuensaajaa koskeva metsitysvelvoite, jatkuisivat katkeamatta. Tuensaajan metsitysvelvoite tarkoittaa sitoutumista metsitetyn alueen taimikkovaiheen hoitoon ja alueen säilyttämistä metsämaana. Edellä kuvattujen velvoitteiden johdosta lain voimassaolo jatkuisi vuoteen 2038 saakka.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsitystukilakia. Esityksessä säädettäisiin tukijärjestelmän päättymiseen liittyvästä siirtymävaiheesta. Voimassa oleva metsitystukilaki on voimassa vuoden 2023 loppuun saakka. Myönnettyyn metsitystukeen liittyvistä velvoitteista ja tuen maksatuksista johtuen lain voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi, kunnes lain nojalla myönnettyt tuet on maksettu ja tuensaajia koskeva metsitysvelvoite päättynyt. Lain voimassaoloa jatkettaisiin vuoden 2038 loppuun saakka. Tämän johdosta lain 29 §:ää, jossa säädetään voimaantulosta, ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 ja 2 momenttia muutettaisiin ja pykälän 3 momentti säilyisi ennallaan. Lisäksi pykälään lisättäisiin uudet 4 ja 5 momentit. Lisäksi tehtäisiin tekninen täsmennys lain 6 §:ään.

Voimassa olevan lain 29 §:n 1 momentissa säädetään, että laki on voimassa 31.12.2023 saakka. Momenttia muutettaisiin niin, että laki olisi voimassa 31.12.2038 saakka. Ehdotetussa uudessa voimassaolon päättymisajankohdassa on otettu huomioon se, että tukipäätöksiä voitaisiin tehdä kesäkuun 2024 loppuun saakka. Lisäksi on otettu huomioon se, että lain 9 §:n 2 momentin mukaan metsityksen perustamistoimenpiteet (kylväminen tai istuttaminen) on saatettava loppuun tukipäätöksen antamista seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Lain 15 §:n 2 momentin mukaan metsäkeskus voi lisäksi hakemuksesta jatkaa tukipäätöksen voimassaoloaikaa enintään kaksi kertaa kalenterivuodeksi kerrallaan. Lain 16 §:ssä säädetään toteutumisilmoituksesta ja metsitystuen maksamisesta. Kyseisen pykälän 1 momentin mukaan metsäkeskukselle on tehtävä metsittämisen perustamistoimenpiteiden loppuunsaattamisesta toteutumisilmoitus viivytyksettä. Pykälän 2 momentin mukaan metsityksen perustamistoimenpiteen kustannuskorvaus maksetaan tuensaajalle kertakorvauksena sen jälkeen, kun toteutumisilmoitus on vastaanotettu. Kustannuskorvauksen lisäksi tuensaajalle maksetaan hoitopalkkio kahdessa erässä niin, että ensimmäinen erä maksetaan kahden ja toinen erä kahdeksan vuoden kuluttua siitä, kun metsäkeskus on maksanut kustannuskorvauksen. Näin ollen on varauduttava siihen, että hoitopalkkioita voisi tulla maksuun vielä vuonna 2037, mikäli metsäkeskus on jonkin tai joidenkin hakemusten osalta jatkanut tukipäätöksen voimassaoloaikaa 15 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Ehdotettavassa voimassaolon päättymisajankohdassa on otettu huomioon myös se, että lain 8 §:n 4 momentin mukaan metsitysvelvoite kestää kymmenen vuotta toteutumisilmoituksen toimittamisesta. On tarkoituksenmukaista, että myös metsitysvelvoitetta koskeva sääntely on voimassa siihen saakka, kunnes tukeen liittyvät tuensaajien metsitysvelvoitteet ovat päättyneet. Lain voimassaolo selkeyttää esimerkiksi velvoitteisiin liittyvien metsäkeskuksen,

Ruokaviraston ja maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävien voimassaoloa. Kun otetaan huomioon, että kymmenen vuotta kestävä metsityselvoite katsotaan alkavaksi toteutusilmoituksen toimittamisesta, tulisi lain olla voimassa vuoden 2038 loppuun saakka.

Lain 29 §:n 2 momentissa säädettäisiin, että metsitystukea voitaisiin hakea vain vuoden 2023 loppuun saakka. Tämä vastaisi myös voimassaolevan lain sisältöä, sillä nykyinen metsitystukilaki on voimassa vuoden 2023 loppuun. Samoin momentissa säädettäisiin, että metsitystukea voidaan myöntää vain kesäkuun 2024 loppuun saakka. Käytännössä se tarkoittaisi, että metsäkeskus voisi tehdä metsitystukea koskevia tukipäätöksiä korkeintaan kesäkuun 2024 loppuun saakka. Tämä osaltaan vastaisi voimassa olevan lain 29 §:n 2 momentin sääntelyä, sillä sen mukaan lain voimassaolon päättyessä vireillä oleviin hakemuksiin sovelletaan tätä lakia myös lain voimassaolon päättymisen jälkeen 30.6.2024 saakka. Näin ollen käytännössä jo voimassa olevan lain mukaan Metsäkeskukseen vuoden 2023 loppuun mennessä saapuneita hakemuksia voitaisiin käsitellä kesäkuun 2024 loppuun asti.

Metsitystukilain määräaikaisuuden taustalla on EU:n valtiotukisääntely ja yleisen de minimis -asetuksen soveltamisajan päättymisen vuoden 2023 lopussa. Kyseisen asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaan asetuksen voimassaolon päättyessä vähämerkityksistä tukea koskeviin ohjelmiin, jotka täyttävät tämän asetuksen edellytykset, sovelletaan tätä asetusta edelleen kuuden kuukauden ajan. Näin ollen yleisen de minimis -asetuksen säännökset mahdollistavat ehdotetun menettelyn kesäkuun loppuun 2024 saakka. Esitysehdotuksen mukaan metsitystukea koskevia tukipäätöksiä voitaisiin tehdä kesäkuun 2024 loppuun saakka. Näin ollen myönnettävä metsitystuki katsottaisiin voimassa olevan yleisen de minimis -asetuksen mukaiseksi tueksi eikä vuoden 2024 alussa voimaan tulevan uuden asetuksen mukaiseksi de minimis -tueksi. Tämän johdosta myöskään metsitystukilain viittauksia voimassa olevaan yleiseen de minimis -asetukseen ei olisi tarvetta muuttaa. EU:n valtiontukea arvioidaan tukipäätöksen ajankohdan mukaan eikä esimerkiksi maksatusten ajankohdan mukaan, joten esimerkiksi kahden ja kahdeksan vuoden kuluttua kustannuskorvauksesta maksettava hoitopalkkio ei vaikuttaisi sovellettavaan EU:n valtiontukisääntöön.

Momentissa säädettäisiin myös, että hakemukset, joita ei ole käsitelty kesäkuun 2024 loppuun mennessä, raukeavat. Koska yleisessä de minimis -asetuksessa rajataan sen soveltaminen asetuksen voimassaolon päättyessä kuuteen kuukauteen, ei tähän liittyen ole kansallista liikkumavaraa vaan metsitystukipäätöksiä ei voida voimassaolevan yleisen de minimis -asetuksen nojalla enää kesäkuun 2024 jälkeen tehdä. Näin ollen olisi tarkoituksenmukaista säätää, että sellaiset hakemukset, joita ei ole käsitelty, raukeaisivat. Käytännössä lienee todennäköistä, että hakemukset ehdittäisiin kuuden kuukauden aikana käsitellä.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan pykälän 3 momenttia, jossa säädetään tuen hakemisen alkamisen ajankohdasta vuonna 2021.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin takaisinperintää koskevan sääntelyn siirtymävaiheesta. Metsitystukilain 20 §:n 1 momentin mukaan metsitystuki peritään takaisin tuensaajalta, joka ei ole noudattanut metsitystuen ehtoja ja metsityselvoitetta. Kyseisen pykälän 2 momentissa viitataan valtionavustuslakiin (688/2001) ja todetaan, että takaisinperintään ei saa enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut viimeisen hoitopalkkion erän maksamisesta. Samoin momentissa säädetään, että jos kyse on metsityselvoitteen rikkomisesta, valtionavustuslaissa tarkoitettu määräaika lasketaan kuitenkin velvoitteen voimassaolon päättymisestä. Tämän johdosta lain 29 §:n 4 momentissa säädettäisiin, että metsitystuen takaisinperintää koskevaa 20 §:ää sovellettaisiin myös lain voimassaolon päättymisen jälkeen. Vastaavasti säädettäisiin, että lain 25 §:ssä tarkoitettua takaisinperinnän muutoksenhakusääntelyä sovellettaisiin lain voimassaolon päättymisen jälkeen. Pykälän 4

momentin sääntelyllä varmistettaisiin metsitystuen takaisinperintää koskevan sääntelyn soveltaminen myös lain voimassaolon päättymisen jälkeen.

Pykälään lisättäisiin myös uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin, että metsitystukien kaikkien erien tulee olla maksettuina viimeistään 31.12.2037. Käytännössä viimeiset tukea koskevat maksatukset eli hoitopalkkion toinen erä voisivat tulla maksuun vuonna 2037. Tuen maksatusaikataulua on kuvattu tarkemmin edellä 1 momentin perusteluissa.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi lain 6 §:ää. Pykälän 1 momentin 4 kohtaan tehtäisiin tekninen täsmennys. Voimassa olevassa laissa oleva viittaus maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) muutettaisiin viittaukseksi alueidenkäyttölakiin. Lain nimike on muutettu maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetulla lailla (752/2023), joka tulee voimaan 1.1.2025. Näin ollen kyseinen tekninen täsmennys metsitystukilakiin tulisi voimaan vasta 1.1.2025, mistä säädettäisiin voimaantulosäännöksessä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Esitysehdotuksella arvioidaan saavutettavan valtiontaloudelle säästöjä, jotka syntyisivät, kun valtion rahoitusta ei voisi hakea joutoalueiden metsitykseen vuoden 2024 alusta lukien ja vuoden 2023 loppuun mennessä jätetyistä hakemuksista päätökset tulisi tehdä kesäkuun 2024 loppuun mennessä. Mikäli metsitystukijärjestelmää olisi jatkettu kolmella vuodella siten, että uusien tukihakemusten jättäminen olisi ollut mahdollista vuoden 2026 loppuun asti, ja tukea olisi myönnetty vuosittain nykyisin toteutunutta vastaavalle pinta-alalle nykyisillä tukitasoilla, eli noin 2 000 hehtaarille vuosittain, olisi metsittämisestä aiheutunut valtiolle uusia menoja yhteensä noin 15 miljoonaa euroa. Jos metsitystä toteutettaisiin Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) mukaisella tavoitepinta-alalla eli 3 000 hehtaarilla vuosittain, olisi metsittämisestä aiheutunut valtiolle uusia menoja yhteensä noin 22 miljoonaa euroa. Mikäli tukijärjestelmää olisi jatkettu kolmen vuoden sijaan kuudella vuodella vuoden 2029 loppuun asti, mikä oli metsitystukityöryhmän ehdotus, olisi edellä kuvatuilla 2 000 hehtaarin vuotuisilla metsityspinta-aloilla aiheutunut valtiolle uusia menoja yhteensä noin 31 miljoonaa euroa ja 3 000 hehtaarin vuotuisella metsityspinta-alalla yhteensä 45 miljoonaa euroa. Uudessa tukijärjestelmässä vuoden 2024 alusta lukien kustannuskorvausten tasoa oli kuitenkin suunniteltu hieman alennettavaksi nykytasosta, mikä olisi merkinnyt alempia määrärahasoja kuin edellä on kuvattu.

Voimassa olevan tukijärjestelmän aikana, elokuun alkuun 2023 mennessä hyväksytyihin tukipäätöksiin on myönnetty valtion varoja yhteensä hieman yli 12 miljoonaa euroa. Myönnetystä tuesta on maksettu kustannuskorvauksia toteutusilmoitusten perusteella vähän alle kaksi miljoonaa euroa ja maksamatta on 10,4 miljoonaa euroa. Maksamattomista tuista metsittämiseen perustamistoimenpiteisiin eli kustannuskorvauksiin kohdistuu 5,8 miljoonaa euroa ja toisena ja kahdeksantena vuosina maksettaviin hoitopalkkioihin vastaavasti 4,6 miljoonaa euroa. Vuodelle 2023 on osoitettu myöntämisvaltuutta yhteensä enintään 8,2 miljoonaa euroa. Mikäli vuoden 2023 myöntämisvaltuutta jää käyttämättä, se voidaan käyttää vuoden 2024 kesäkuun loppuun mennessä tehtäviin päätöksiin.

Maksettavien tukien vuotuisen määrään vaikuttaa tuen jakautuminen metsityksen suorittamiseen liittyvään kustannuskorvaukseen sekä metsityksen jälkeen toisena ja kahdeksantena vuonna maksettavaan hoitopalkkioon. Pääosan myönnetystä kustannuskorvauksesta arvioidaan tulevan maksetuksi vuoden 2026 loppuun mennessä, koska toteutusaikaa myönnetään päätöksen jälkeisen toisen täyden kalenterivuoden loppuun saakka. Kun lisäksi huomioidaan, että toteutustyölle voidaan myöntää jatkoaikaa enintään

kahdeksi vuodeksi, viimeiset kustannuskorvaukset maksetaan vuoden 2029 aikana. Tästä seuraa myös, että viimeiset hoitopalkkion ensimmäiset erät maksetaan 2031 ja toiset erät 2037.

Tukijärjestelmän toimeenpanosta aiheutuu julkiselle taloudelle kustannuksia, jotka liittyvät pääasiassa tukien maksatukseen ja tukia valvovien viranomaisten toimintamenoihin. Metsäkeskukselle ja Ruokavirastolle jää toteutusilmoitusten käsittelyyn, tuen maksamiseen, metsitysvelvoitteen valvontaan sekä mahdolliseen tuen takaisinperintään liittyviä tehtäviä, jotka jatkuisivat lain voimassaoloajan. Vuotuisten tukijärjestelmän hallinnoinnista ja toimeenpanosta syntyvien kustannusten arvioidaan metsäkeskuksessa ja Ruokavirastossa olevan vuodesta 2025 alkaen yhteensä keskimäärin hieman yli 100 000 euroa vuodessa. Tukijärjestelmän hallintointiin liittyviä säästöjä arvioidaan syntyvän erityisesti siitä, kun tarve elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten antamille lausunnoille päättyy kesäkuun loppuun 2024. Myös metsäkeskuksen ja Ruokaviraston tukijärjestelmään liittyvä työpanos vähenee kesäkuun 2024 jälkeen merkittävästi, kun kaikki määräajassa saapuneet tukihakemukset on käsitelty.

Kansantalouden mittakaavassa tarkasteltaessa metsitystukijärjestelmän päättyminen vuoden 2023 lopussa voi osaltaan merkitä epäsuoria vaikutuksia, jotka liittyvät hiilinielujen ja -varastojen vahvistamista ja ylläpitämistä koskevien kansainvälisten ja kansallisten velvoitteiden täyttämiseen. Valtioneuvoston selonteossa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta joutoalueiden metsitys on luokiteltu ilmastotavoitteiden saavuttamista tukevana toimena kustannusvaikuttavaksi. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman luvun 7.4. mukaisesti ”Metsä- ja maaperänieluja vahvistetaan. Vähennetään maaperäpäästöjä vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti laajentaen ja tehostaen olemassa olevia keinoja”.

Voimassaolevan tukijärjestelmän valmisteluun liittyen vuonna 2020 Tapio Oy, Luonnonvarakeskus ja Suomen metsäkeskus laativat paikkatietoaineistoihin pohjautuneen selvityksen, jonka mukaan Suomessa on yli satatuhatta hehtaaria metsitykseen soveltuvia joutoalueita, kuten maatalouskäytön ulkopuolelle jääneitä peltolohkoja ja turvetuotannosta poistuneita alueita. Metsityksen ilmastovaikutuksia voidaan tarkastella vuonna 2021 toteutetun Luonnonvarakeskuksen LULUCF-ilmastotoimien vaikuttavuusarviointi –hankkeen tulosten pohjalta. Etenkin turvepohjaiset maatalousmaat ja turvetuotannosta poistuneet alueet ovat kasvihuonekaasujen päästölähteitä, joten erityisesti niiden metsittämisellä voidaan vähentää päästöjä.

Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet: Arvio päästövähennysmahdollisuuksista –raportissa (2021) todetaan, että metsityksen aikaansaama kasvihuonekaasujen vuotuinen päästövähennys vaihtelee laajasti riippuen alueen aiemmasta maankäyttömuodosta, maalajista, puulajista ja metsityksestä kuluneesta ajasta. Mikäli tarkastellaan metsitystä eri maalajeilla, suurempi päästövähennys saadaan turvetuotannosta poistuneiden alueiden ja maatalouskäytöstä poistuneiden turvemaiden metsityksestä. Niillä päästöt pienenevät edellä mainitun raportin mukaan 7,8–9,8 tonnia CO₂ ekv./ha/v ensimmäisen 15 vuoden aikana verrattuna alkuperäiseen maankäyttöön. 30–45 vuoden päästä metsityksestä turvemaapohjaisen maatalousmaan päästöt ovat vuosittain 17,1 tonnia CO₂ ekv./ha/v ja turvetuotantoalueen 10,8 milj. tonnia CO₂ ekv./ha/v pienemmät kuin aiemmassa maankäytössä. Vastaavat luvut maatalouskäytöstä poistuneen kivennäismaan metsityksessä ovat keskimäärin 3,8 tonnia CO₂ ekv./ha/v ensimmäisen 15 vuoden aikana ja 7,8 tonnia CO₂ ekv./ha/v kun metsityksestä on kulunut 30–45 vuotta. Tarkemmat tiedot ovat luettavissa Arvio päästövähennysmahdollisuuksista -raportista.

Lisäksi edellä mainitussa raportissa arvioitiin, että jos koko potentiaalinen joutoalueiden pinta-ala metsitettäisiin Suomessa 15 vuoden aikana, metsityksen kokonaisvaikutukseksi arvioitiin vuosina 2036–2050 -0,5 milj. tonnia CO₂ ekv. vuosittain ja seuraavalla viisitoistavuotisjaksolla

2051–2065 -0,6 milj. tonnia CO₂ ekv. vuosittain. Mikäli joutoalueiden metsityksen vaikutusta halutaan verrata Luonnonvarakeskuksen 15.3.2023 julkaisemaan Suomen viimeisimpään kasvihuonekaasuinventaariioon, oli vuonna 2021 metsämaan nettonielu -8,3 milj. tonnia CO₂-ekv. Kokonaisuutena maankäyttösektori oli vuonna 2021 noin 0,5 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin suuruinen nettopäästölähde. Pidemmillä aikavälillä joutokäytössä olevien alueiden metsittäminen vaikuttaisi positiivisesti myös puuntuotantoon.

Joutoalueiden metsityksellä voidaan myös ajatella kompensoitavan Suomessa muun maankäytön aiheuttamaa metsäkatoa metsäpinta-alaa lisäämällä. Joutoalueiden metsitystukijärjestelmän päättymisen myötä edellä mainittujen, joutokäytössä olevien alojen sekä tiettyjen pienialaisten heikkotuottoisten peltojen metsityksen arvioidaan hidastuvan nykyisestä. Ilman julkista tukea joutoalueiden metsitysmäärien arvioidaan ainakin alkuvaiheessa pienentyvän merkittävästi, koska joutoalueiden metsityksen kannattavuus on heikko eikä maanomistajille metsitykseen suunnattuja vaihtoehtoisia kannustimia tarjoavia markkinoita ole tällä hetkellä olemassa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä valmisteli metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lainsäädännön uudistamista. Työryhmän toimikausi oli 7.2–31.5.2023. Metsitystukijärjestelmän osalta on näin ollen keväällä 2023 arvioitu myös sitä vaihtoehtoa, että tukijärjestelmää jatkettaisiin vuoden 2023 jälkeen. Työryhmä esitti tukijärjestelmän jatkamista. Työryhmä esitti lakiin joitakin muutosehdotuksia, jotka on kuvattu työryhmän muistiossa (VN/1228/2023). Työryhmä esitti, että tukijärjestelmä jatkuisi ja että se olisi voimassa kuusi vuotta eli vuoden 2029 loppuun saakka. Lain määräaikaisuus perustuisi EU:n valtiontukisääntelyn soveltamisen määräaikaan.

Työryhmä esitti, että lakiin tehtäisiin EU:n valtiontuen oikeusperustaa koskeva muutos. Lakia ehdotettiin muutettavaksi niin, että metsitystuki katsottaisiin jatkossa EU:n maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla myönnettäväksi tueksi. Näin ollen metsitystukea koskeva valtiontuen oikeusperusta muuttuisi niin, ettei metsitystuki enää jatkossa olisi vähämerkityksistä tukea. Muutos ehdotettiin tehtäväksi, koska vuoden 2023 alussa voimaan tullut uusi maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus mahdollistaa metsitystuen myöntämisen sen nojalla. Näin ollen jatkossa metsitystukea ei enää katsottaisi yleisen de minimis -asetuksen mukaiseksi vähämerkitykseksi tueksi eikä se kerryttäisi toimijakohtaista de minimis -kiintiötä. Lakiin ehdotettiin tehtäväksi valtiontuen oikeusperustan vaihtumisesta johtuvat muutokset. Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti lakiin ehdotettiin lisättäväksi säännökset muun muassa siitä, että tukea ei myönnettäisi vaikeuksissa oleville yrityksille eikä komission takaisinperintätoimien kohteena oleville yrityksille.

Työryhmä ehdotti lakia muutettavaksi myös niin, että täsmennettäisiin metsitystukeen hyväksyttävää aluetta koskevaa sääntelyä. Lakia ehdotettiin muutettavaksi niin, että vesoittunut maatalouskäytöstä poistettu alue voitaisiin tietyn edellytyksin jatkossa katsoa tukikelpoiseksi alueeksi. Samoin tukikelpoisen alueen määrittelyä ehdotettiin täsmennettäväksi muun muassa niin, että tukikelpoisena maatalouskäytöstä poistettuna alueena pidettäisiin jatkossa aluetta, joka ei ole ollut tiettyjen maataloustukihakemusten kohteena metsitystuen hakemista edeltävänä vuonna eikä sen jälkeen.

Samoin työryhmä esitti, että lakiin tehtäisiin myös ennen tukipäätöstä hankittavan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnon sisältöä koskevia täsmennyksiä. Lausunnossa ei jatkossa olisi velvollisuutta ottaa kantaa esimerkiksi siihen, onko alueella aloitettu

metsittämisen perustamistoimenpiteitä vaan sen arviointi olisi tukipäätöksen tekevän metsäkeskuksen tehtävänä.

Myös metsitystuen maksamisen aikataulua ehdotettiin muutettavaksi. Metsitystuki muodostuu kustannuskorvauksesta eli metsityskorvauksesta sekä hoitopalkkiosta. Lakia ehdotettiin muutettavaksi niin, että hoitopalkkio maksettaisiin jatkossa toisena ja viidentenä vuonna metsityksen jälkeen, kun voimassa olevan lain mukaan hoitopalkkio maksetaan toisena ja kahdeksantena vuonna. Samoin lakiin esitettiin tehtäväksi metsitystukeen liittyvää istutustiheysvaatimusta koskeva täsmennys.

Lisäksi lakiin ehdotettiin tehtäväksi uudesta metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetusta laista (71/2023) johtuvia, osin teknisluonteisia muutoksia.

6 Lausuntopalaute

Esitys on ollut lausuntokierroksella 11.8–1.9.2023. Esityksestä pyydettiin lausunnot 46 taholta, jotka edustivat ministeriöitä ja valtion muuta hallintoa, tutkimuslaitoksia ja yliopistoja, ympäristöjärjestöjä, metsänomistajien tai teollisuuden edunvalvontaa sekä alalla toimivia yrityksiä.

Lausunnon antoi yhteensä 15 tahoa: Bioenergia ry, Energiateollisuus ry, Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellinen tiedekunta, Luonnonvarakeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Metsäalan asiantuntijat ry, Metsäteollisuus ry, Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat PKMO ry, Sahateollisuus ry, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen ympäristökeskus, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Teollisuusliitto, WWF Suomi ja ympäristöministeriö. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Museovirasto, Suomen metsäkeskus sekä valtiovarainministeriö ilmoittivat, ettei heillä ole lausuttavaa lakiesityksestä.

Suurin osa lausunnon antajista piti tukijärjestelmän päättymiseen liittyvää siirtymävaihetta koskevaa lakiesitystä tarpeellisena. Myöskään esitettyyn siirtymäaikaan ei lausunnoissa esitetty muutoksia. Esitetyn siirtymäajan tarpeellisuutta lausunnoissa perusteltiin sillä, että sillä varmistettaisiin myönnettyjen tukien maksatusten sekä tuensaajien metsitys- ja hoitovelvoitteen jatkuminen voimassa olevan lain velvoitteiden mukaisesti vuoden 2038 loppuun saakka. Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry sekä Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf kiinnittivät lisäksi huomioita maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, jonka toteutuminen kyseisten lausuntojen mukaan edellyttäisi, että kaikki vuoden 2023 loppuun mennessä vastaanotetut tukihakemukset tulisi ehtiä käsittelemään ripeästi ennen niiden raukeamista.

Bioenergia ry:n, Energiateollisuus ry:n, Metsäteollisuus ry:n, Luonnonvarakeskuksen, Sahateollisuus ry, WWF Suomen, Suomen ympäristökeskuksen sekä Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n lausunnoissa kiinnitetään huomioita tarpeeseen varmistaa hiilensidontaa edistävien toimien jatkuminen, vaikka uusien joutoalueiden metsityshankkeiden tuesta luovuttaisiinkin. Lisäksi joutoalueiden tukemisen jatkamista pitivät perusteluna Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunta ja Suomen luonnonsuojeluliitto ry. Useissa lausunnoissa korostettiin joutoalueiden metsityksen olevan yksi maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa (MISU) esitetyistä toimista. Bioenergia ry toteaa lausunnossa, että hiilikompensaatiomarkkina, joka voi tukea yksityisten toimijoiden halukkuutta ryhtyä metsitykseen, on nykytilanteessa pitkälti kehitysvaiheessa. Luonnonvarakeskuksen, Helsingin yliopiston ja Suomen luonnonsuojeluliiton lausunnoissa pidettiin mahdollisena joutoalueiden metsityksen vähentymistä tuen päättymisen seurauksena. Bioenergia ry:n, Metsäteollisuus ry:n

ja Suomen luonnonsuojeluliitonlausunnoissa todettiin joutoalueiden metsityksen olevan keino kompensoida metsäkatoa. Luonnonvarakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen lausunnoissa kiinnitettiin huomioita Suomen kansainvälisten ilmastovelvoitteiden täyttämiseen.

7 Lakia alemman asteinen sääntely

Metsitystukilain asetuksenantovaltuuksiin ei esitysehdotuksen myötä tulisi muutoksia. Voimassa olevien asetusten voimassaolo päättyy vuoden 2023 lopussa ja lähtökohtaisesti kyseisiä asetuksia olisi tarkoituksenmukaista muuttaa niin, että niiden voimassaolo jatkuisi.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan viimeistään 31.12.2023. Voimassa olevan lain voimassaolo päättyy 31.12.2023 ja on tarkoituksenmukaista, että lain voimassaolo jatkuu keskeytyksettä. Kuitenkin lain 6 §:n 1 momentin 4 kohta tulisi voimaan vasta 1.1.2025. Lain 6 §:n 1 momentin 4 kohtaa koskeva voimaantulon porrastus liittyy maankäyttö- ja rakennuslain uuteen nimikkeeseen. Kyseisen lain uusi nimike on alueidenkäyttölaki ja nimikettä koskeva maankäyttö- ja rakennuslain muutos tulee voimaan 1.1.2025. Näin ollen kyseisen lain nimikkeen muutos tulisi myös metsitystukilaissa saattaa voimaan vasta 1.1.2025 alkaen.

9 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esityksen myötä metsitystukijärjestelmästä luovuttaisiin niin, että samalla varmistettaisiin voimassa olevan metsitystukilain nojalla myönnettyihin tukiin liittyvien maksatusten jatkuminen. Lakiehdotuksen mukainen rahoitus on harkinnanvaraista ja metsitystukea rahoitettaisiin valtion talousarviossa vuosittain käytettävissä olevan määrärahan puitteissa. Metsitystukea koskeva rahoitus on valtion talousarvion momentilla 30.40.47 (Tuki joutoalueiden metsitykseen). Vuoden 2024 talousarviossa tukijärjestelmälle esitetään määrärahaa 3,490 milj. euroa. Vuodelle 2024 ei esitetäisi enää uutta myöntämisvaltuutta, mutta esitetään uusittavaksi vuodelta 2023 käyttämättä jäänyt valtuus, jotta 31.12.2023 vireillä olleista hakemuksista voidaan tehdä tukipäätöksiä kesäkuun loppuun 2024 saakka. Vuonna 2023 myöntämisvaltuutta on käytettävissä yhteensä 8,2 milj. euroa.

Vuodesta 2025 lähtien metsityksen kustannuskorvausten ja hoitopalkkioiden maksamiseen esitetään talousarvioon vuosittain tarvittava määräraha, tehtyjen tukipäätösten mukaisesti. Tämänhetkinen arvio on, että vuonna 2025 määrärahan tarve olisi noin 2,5 milj. euroa, vuonna 2026 noin 2,0 milj. euroa ja vuonna 2027 noin 1,8 milj. euroa.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi metsitystukijärjestelmän päättämiseen liittyvästä siirtymävaiheesta, mihin liittyen lain voimassaoloa jatkettaisiin vuoden 2038 loppuun ja samalla tuen hakeminen rajattaisiin voimassa olevan lain mukaisesti vuoden 2023 loppuun. Esityksellä selkeytettäisiin siirtymävaiheen sääntelyä. Esityksen voidaan katsoa liittyvän perustuslain 21 §:ssä tarkoitettuun oikeusturvaan koskevaan sääntelyyn ja edistävän osaltaan hyvän hallinnon toteutumista. Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Perustuslain 21 § sisältää perussäännöksen jokaisen oikeudesta saada asiansa käsitellyksi ja ratkaistuksi tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Pykälän 2 momentti koskee oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon muita ulottuvuuksia. Se on yhteydessä 1 momenttiin, jolla niin ikään turvataan

oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja hyvään hallintoon. Pykälässä edellytetään oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon toteutumista kokonaisuutena. Tämän ohella siinä annetaan institutionaalinen suoja tuon kokonaisuuden tärkeimmille ainesosille (HE 309/1993 vp, s. 72). Lain voimassaolon jatkamisen myötä varmistettaisiin muun muassa metsitystuen maksamiseen, tuensaajien velvoitteisiin ja toimijoiden valvontatehtäviin liittyvien säännösten voimassaolo. Mikäli ehdotettua muutosta ei tehtäisi, voidaan katsoa, että lain soveltaminen myönnettyihin tukiin jäisi lainsoveltajan ratkaistavaksi. Ehdotettu sääntely turvaa tuensaajan asemaa varmistamalla tukeen liittyvien maksatusten jatkumisen ja selkeyttämällä siirtymävaiheen sääntelyä. Samalla varmistettaisiin myös esimerkiksi metsäkeskuksen ja Ruokaviraston valvontatehtäviä koskevien säännösten voimassaolo, mihin liittyy myös lain 21 §:n 2 momentin mukaisesti tuensaajan mahdollisuus maastotarkastuksessa tai muussa tarkastuksessa todettujen vähäisten ja kohtuullisen helposti korjattavien puutteiden korjaamiseen. Tämän voidaan katsoa osaltaan edistävän tuenhakijan oikeusturvaa. Merkityksellistä oikeusturvan kannalta on lisäksi se, että ehdotetulla 29 §:n 4 momentin sääntelyllä varmistettaisiin ja selkeytettäisiin metsitystuen takaisinperintää koskevien säännösten soveltamista siirtymäaikana. Voidaan katsoa, että esitys kokonaisuutena osaltaan turvaa perustuslaissa säädetyn oikeusturvan ja siihen liittyvän hyvän hallinnon toteutumista.

Esitysehdotuksen mukaan metsitystukea voidaan myöntää vain kesäkuun 2024 loppuun saakka. Lisäksi säädettäisiin, että hakemukset, joita ei ole käsitelty viimeistään 30.6.2024 raukeaisivat. Kun otetaan huomioon, että tukea voi hakea vuoden 2023 loppuun saakka, jää viimeisten tukihakemustan käsittelylle aikaa kuusi kuukautta. Syynä kuuden kuukauden määräajalle on sovellettavan yleisen de minimis -asetuksen soveltamisajan päättyminen vuoden 2023 lopussa. Kyseisen asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaan asetuksen voimassaolon päättyessä vähämerkityksistä tukea koskeviin ohjelmiin, jotka täyttävät tämän asetuksen edellytykset, sovelletaan tätä asetusta edelleen kuuden kuukauden ajan. Näin ollen ei ole mahdollista, että voimassa olevan yleisen de minimis -asetuksen nojalla tehtäisiin tukipäätöksiä kesäkuun 2024 jälkeen. Perustuslakivaliokunta on todennut, että on sinänsä selvää, että Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin lainsäädäntö on ensisijaista suhteessa kansallisiin säännöksiin oikeuskäytännössä määriteltyjen edellytysten mukaisesti (PeVL 14/2018 vp ja PeVL 20/2017 vp) ja ettei suomalaisessa lainsäädännössä ole syytä pyrkiä EU-oikeuden kanssa ristiriidassa oleviin ratkaisuihin (PeVL 15/2018 vp). Näin ollen voidaan katsoa, että olisi tarkoituksenmukaista säätää metsitystuen myöntämisen takarajaksi kesäkuun 2024 loppu ja säätää, että hakemukset, joita ei ole tuohon mennessä käsitelty, raukeavat.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain 6 ja 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1114/2020) 6 §:n 1 momentin 4 kohta ja 29 § seuraavasti:

6 §

Metsitystuen myöntämisen edellytykset

Metsitystuen myöntämisen edellytyksenä 5 §:ssä säädetyn lisäksi on, että alue, jolle metsitystukea haetaan:

4) on sellainen, että sen metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaisen säilyttämistä eikä ole vastoin alueidenkäyttölain (132/1999) mukaisia kaavarajoitteita;

29 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2038.

Tämän lain mukaista tukea voidaan kuitenkin hakea vain vuoden 2023 loppuun saakka ja tukea voidaan myöntää vain kesäkuun 2024 loppuun saakka. Hakemukset, joita ei ole käsitelty viimeistään 30 päivä kesäkuuta 2024, raukeavat.

Tämän lain mukaista metsitystukea voidaan kuitenkin hakea vasta 1 päivästä maaliskuuta 2021.

Tämän lain 20 §:ssä tarkoitettua metsitystuen takaisinperintää koskevaa sääntelyä sovelletaan myös lain voimassaolon päättymisen jälkeen. Myös tämän lain 25 §:ssä tarkoitettua takaisinperinnän muutoksenhakusääntelyä sovelletaan lain voimassaolon päättymisen jälkeen.

Tämän lain nojalla myönnetty tuki tulee maksaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2037.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 6 §:n 1 momentin 4 kohta tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2025.

Helsingissä 9.10.2023

Pääministeri

Petteri Orpo

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Laki

metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain 6 ja 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1114/2020) 6 §:n 1 momentin 4 kohta ja 29 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Metsitystuen myöntämisen edellytykset

Metsitystuen myöntämisen edellytykset

Metsitystuen myöntämisen edellytyksenä 5 §:ssä säädetyn lisäksi on, että alue, jolle metsitystukea haetaan:

Metsitystuen myöntämisen edellytyksenä 5 §:ssä säädetyn lisäksi on, että alue, jolle metsitystukea haetaan:

4) on sellainen, että sen metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä ole vastoin maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisia kaavarajoitteita;

4) on sellainen, että sen metsitys ei olennaisesti vaikeuta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä ole vastoin *alueidenkäyttölain* (132/1999) mukaisia kaavarajoitteita;

29 §

29 §

Voimaantulo

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Tämän lain voimassaolon päättyessä vireillä oleviin hakemuksiin sovelletaan tätä lakia myös lain voimassaolon päättymisen jälkeen 30 kesäkuuta 2024 saakka.

Tämän lain mukaista metsitystukea voidaan kuitenkin hakea vasta 1 päivästä maaliskuuta 2021.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2038.

Tämän lain mukaista tukea voidaan kuitenkin hakea vain vuoden 2023 loppuun saakka ja tukea voidaan myöntää vain kesäkuun 2024 loppuun saakka. Hakemukset, joita ei ole käsitelty viimeistään 30 päivä kesäkuuta 2024, raukeavat.

Tämän lain mukaista metsitystukea voidaan kuitenkin hakea vasta 1 päivästä maaliskuuta 2021.

Tämän lain 20 §:ssä tarkoitettua metsitystuen takaisinperintää koskevaa sääntelyä sovelletaan myös lain voimassaolon päättymisen jälkeen. Myös tämän lain 25

Voimassa oleva laki

Ehdotus

§:ssä tarkoitettua takaisinperinnän muutoksenhakusääntelyä sovelletaan lain voimassaolon päättymisen jälkeen.

Tämän lain nojalla myönnetty tuki tulee maksaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2037.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
. Sen 6 §:n 1 momentin 4 kohta tulee kuitenkin
voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2025.
